

Financuar nga
Bashkimi Evropian

KONVENTA KOMBËTARE PËR INTEGRIMIN EUROPIAN

Grupi i Punës për Kapitullin 24 (Drejtësi, Liri, Siguri)

Rëndësia për edukimin e publikut për pastrimin e parave – Forcimi i bashkëpunimit me aktorët jo-shtetërorë

21 maj 2025

REKOMANDIME

Mbi Strategjinë për Edukimin e Publikut për Rrezikun e Pastrimit të Parave

- Është e rëndësishme të kuptohet se fenomeni i pastrimit të parave do të jetë gjithmonë i pranishëm. Prandaj, fokusi duhet të vendoset në **marrjen e masave me efekt parandalues**. Në këtë kuadër, edukimi i publikut duhet të trajtohet si një instrument parandalues për të shmangur risqet dhe për të kuptuar më mirë këtë fenomen.
- Për zbatimin efektiv të strategjisë, **nevojitet bashkërendim më i mire i punës** dhe angazhimit midis aktorëve të përfshirë. Ky bashkërendim duhet të shtrihet në dy drejtime: 1) **koordinim institucional** më i qartë mes institucioneve publike dhe agjencive ligjzbatuese (duke sqaruar fushat e përgjegjësisë), si dhe 2) **fuqizim i bashkëpunimit** me aktorët jo-shtetërorë si komuniteti i biznesit, shoqëria civile, akademikët dhe media.
- Lidhur me grupet e synuara për edukim dhe ndërgjegjësim, vëmendje e veçantë duhet t'u kushtohet:
 - **Komunitetit të biznesit**, I cili gjithnjë e më shpesh shënjestrohet apo keqpërdoret për pastrim parash. Nevojiten më shumë aktivitete informuese dhe trajnime mbi veprat penale përkatëse dhe mënyrat e mbrojtjes nga keqpërdorimi I aktivitetit ekonomik.
 - **Studentëve dhe të rinjve**, përmes bashkëpunimit me shkolla dhe universitete, për të rritur ndërgjegjësimin dhe njohuritë mbi këtë fenomen.

**Ky sesion konsultues zhvillohet në kuadër të projektit “Ndërtimi i Partneritetit mbi Çështjet Themelore: Fuqizimi i OSHC-ve për procesin e anëtarësimit në BE”, me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian – IPA Civil Society Facility 2021, i cili zbatohet nga Lëvizja Europiane në Shqipëri dhe në bashkëpunim me Akademinë e Integrimit Evropian dhe Negociatave (AIEN), Slovak Foreign Policy Association (SFPA) dhe Qendrën për Transparencë dhe Informim të Lirë (CTFI).*

Financuar nga
Bashkimi Evropian

- **Profesioneve të drejtësisë dhe institucioneve ligjzbatuese**, ku trajnimet mund të jenë edhe të detyrueshme, të shoqëruara me teste dhe certifikim. Praktika ka treguar se prokurorët, gjyqtarët dhe policia kanë nevojë për përditësim të vazhdueshëm mbi zhvillimet në këtë fushë.
- Modeli sllovak mbi edukimin përfshin tri faza të cilat mund të merren si modele të praktikave të mira për një edukim gjithëpërfshirës:
 1. Krijimi dhe shpërndarja e informacionit për grupet e synuara;
 2. Zhvillimi i materialeve dhe kurrikulave të përditësuara informuese dedikuar këtyre grupeve dhe interesave të tyre;
 3. Përfshirja e sa më shumë grupeve të interesit në aktivitete publike informuese dhe ndërgjegjëse nëpërmjet mjeteve të informimit publik.

Mbi Rolin dhe Përfshirjen e Aktorëve Jo-Shtetërorë (komuniteti i biznesit, shoqëria civile, media, universitetet etj.)

- **Grupet e interesit që njihen si “gatekeepers”** (si gazetarë, përfaqësues të shoqërisë civile, biznesit, etj.) luajnë një rol të rëndësishëm në transparencë dhe sinjalizim të rasteve të dyshuara. Për këtë duhet që:
 - Institucionet publike të jenë **të hapura dhe transparente**, veçanërisht në të dhëna për bizneset, prokurimet publike dhe pronarët përfitues.
 - Gazetarët, OJF-të dhe komuniteti i biznesit të jenë të **vetë-motivuar për të sinjalizuar dhe monitoruar**, nëpërmjet analizës së të dhënave publike.
 - **Profesionistët e ligjit** si avokatët, noterët, kontabilistët apo bankat duhet të inkurajohen të bashkëpunojnë me autoritetet dhe të raportojnë mospërputhje apo raste të dyshimta. Ata mund të shërbejnë si ndërmjetës të besueshëm në verifikimin e të dhënave të pronësisë apo identifikimin e klientit.
 - Duhet të **njihet interesi legjitim** i gazetarëve dhe OJF-ve për akses në regjistrin e pronarëve përfitues, pa u penguar në praktikë.
 - Të dhënat mbi përfituesit përfundimtarë të **fondeve publike, kontratave publike apo pasurive shtetërore** duhet të jenë të aksesueshme dhe transparente për publikun.

Financuar nga
Bashkimi Evropian

- **Shoqëria civile** duhet të angazhohet jo vetëm si aktor që kontribuon në luftën kundër pastrimit të parave, por edhe të ndërgjegjësohet për rrezikun që paraqet vetë përmes përdorimit të saj si mjet për pastrim parash. Ajo ka një rol të dyfishtë – si mbrojtëse dhe si e ekspozuar.
- **Aktorët jo-shtetërorë** si bizneset, media, bankat apo profesionistët e lirë duhet të vlerësohen për **ekspertizën, kapacitetet dhe burimet** që mund të ofrojnë. Për të bashkuar forcat me institucionet publike, së pari duhet të punohet në informimin dhe ndërgjegjësimin e tyre për përfitimet që sjell përfshirja në këtë proces.
- **Media dhe gazetarët** kanë një rol të pazëvendësueshëm në edukim dhe ndërgjegjësim. Kjo përfshirje duhet të realizohet në dy forma:
 - Përmes **trajnimeve të dedikuara për rritje kapacitetesh**, duke i njohur me fenomenin, terminologjinë dhe zhvillimet më të fundit.
 - Duke nxitur **gazetarinë investigative**, me më shumë hapësirë për artikuj analitikë dhe investigativë që shkojnë përtej raportimit të ngjarjeve.
- Institucionet publike duhet të jenë më **bashkëpunuese me median**, duke e informuar dhe përfshirë në aktivitetet publike për të garantuar mbulim mediatik dhe rritje të qasjes nga publiku.
- **Media duhet të jetë më proaktive.** Për shembull, në Sllovaki është vërejtur se rastet e suksesshme në luftën kundër pastrimit të parave janë promovuar në media – si rezultat i punës së institucioneve publike, por edhe për shkak të investigimeve të shoqërisë civile apo biznesit. Këto raste shërbejnë si **nxitje për ndërgjegjësim dhe përfshirje të mëtejshme.**